

УДК 658.5: 339.13

Ірина Струтинська

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ПОГЛЯД НА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЮ РЕГІОНІВ КРАЇНИ

Iryna Strutynska

LOOK AT REGIONS DECENTRALIZATION OF THE COUNTRY

Розвиток регіонів України на сучасному етапі ринкових реформ зіткнувся з низкою об'єктивних і суб'єктивних чинників, що зумовили його розбалансований, асиметричний та диспропорційний характер [1]. Різний розвиток регіонів України є наслідком багатьох чинників, ключовим із них вважаємо регіональну специфіку, а саме в чому регіон країни є сильніший і, що саме повинен розвивати. Водночас, дана специфіка кожного із регіонів в кінцевому результаті повинна сприяти досягненню загальних національних інтересів країни. До сьогоднішнього дня існувала така політика держави, що більш «слабші» суб'єкти держави, тобто деякі із регіонів нашої країни, які відставали в розвитку економіки з тих чи інших історичних причин, вважалися дотаційними. Дана проблема вирішувалася на основі трансферів, субсидій, субвенцій, так званих дотацій, що отримувались із центру.

Дотація (від лат. Dotatio – дар, пожертва) – доплата з державного бюджету задля збалансування бюджетів нижчих рівнів; різновид субсидії. Дотація – це безвідплатна, безповоротна допомога з бюджету вищого рівня бюджету нижчого, яка не має цільового характеру та надається у випадку перевищення видатків над доходами [2]. Дотування одних регіонів за рахунок інших - звичайна для світової практики ситуація. Отже, для України, яка є унітарною державою абсолютно нормальний постійний розподіл ресурсів між регіонами. Правда, тут є одне «але». Справа в тому, що практично у всьому світі бюджетні дотації направлені на те, щоб підтягнути економіку депресивних регіонів і в майбутньому зменшити їх потребу в дотаціях.

В Україні все відбувається з точністю до навпаки. За рідкісним винятком обсяг дотацій визначається не структурними проектами, а сьогочасної політичною кон'юнктурою. Саме тому дотепер, вплив держави на регулювання цих регіональних диспропорцій у розвитку відбувався «штучно» та централізовано – через надання прямої або опосередкованої підтримки окремим регіонам, що вважалися дотаційними.

Так у 2014 році лабораторією законодавчих ініціатив були названі найбільш дотаційні регіони України – Донецьк, Київ та Луганська область. Саме вони отримали найбільше бюджетних субсидій та трансфертів (табл. 1) [3].

Таблиця 1

Розподіл дотацій по регіонах України

Область	Всього перечислено в державний бюджет, млрд. грн..	Всього отримано із державного бюджету, млрд. грн..	Профіцит/дефіцит, млрд. грн..	Профіцит/дефіцит на душу населення, грн..
Донецька	3,85	13,09	-9,25	- 2126
м. Київ	50,63	62,27	-11,74	- 4072
Луганськ	4,35	9,42	-5,07	-2262
Полтавська	9,60	4,12	5,48	3757
Харківська	10,38	3,48	6,90	2520
Дніпропетровська	15,03	8,85	6,19	1878
Сумська	2,61	1,63	0,98	865
Черкаська	2,18	1,97	0,21	168
Львівська	4,70	4,34	0,36	140
Рівненська	1,96	1,97	-0,01	-7
Житомирська	3,24	3,54	-0,30	-235

Чернівецька	0,82	1,08	-0,26	-284
Хмельницька	0,97	1,42	-0,45	-343
Херсонська	1,0	1,40	-0,40	-376
Одеська	1,85	3,30	-1,46	-609
Чернігівська	1,73	2,52	-0,78	-731
Київська	2,16	3,49	-1,33	-770
Запорізька	1,77	4,07	-2,30	-1297
Вінницька	1,63	3,98	-2,35	-1452
Миколаївська	0,80	2,82	-2,02	-1727
Автономна Республіка Крим	1,94	5,72	-3,78	-1919
Кіровоградська	0,23	2,24	-2,01	-2032
Івано-Франківська	0,27	3,41	-3,14	-2272
Волинська	1,47	4,32	-2,85	-2738
Тернопільська	0,92	4,36	-3,45	-3207
Закарпатська	0,98	5,51	-4,53	-3604

Даний абсурдний розподіл дотацій призвів до розпаду нормальних зв'язків із сусідніми регіонами та обумовило послаблену цілісність України, а саме штучно поглибило і так диспропорційний характер розвитку між регіонами Заходу і Сходу. З огляду на це вважаємо, що для рішення даної проблематики необхідно науково обґрунтований підхід який би стимулював стійкий розвиток регіонів. Даний підхід повинен базуватися на впровадженні чіткого і прозорого механізму вирівнювання регіональних диспропорцій на засадах мотивації все стороннього синергізму шляхом підвищення сильних сторін регіонів в наслідок чого підвищилась би конкурентоспроможність даних регіонів країни. Тобто необхідно оптимально ефективно використовувати специфіку та внутрішній потенціал регіону для прискорених темпів економічного зростання. Вважаємо, що ініціатива теперішнього уряду А. Яценюка щодо децентралізації влади цьому неабияк сприятиме. Принаймні, регіонам не потрібно буде спочатку відправляти більшу частину своїх доходів в центр, щоб потім чекати їх повернення. Таким чином будуть створені стимули для того, щоб заробляти більше, адже зароблені гроші залишатимуться в їх розпорядженні.

На нашу думку настав той час, коли не потрібно чекати щоб хтось надав допомогу, адже такі очікування не спонукають до дії. Вважаємо, що місцевим чи обласним органам влади на місцях необхідно все брати у свої руки і діяти негайно. Адже, нині стало закономірним, те, що конкурентні переваги отримує той регіон, який сформував стратегічний потенціал та забезпечив його ефективно використання. Вочевидь, засобом забезпечення сталого регіонального розвитку є підготовка та впровадження обґрунтованої стратегії розвитку регіону. Загалом, вважаємо, що кожен регіон повинен чітко виокремити свої сильні сторони і вести політику щодо активного їх розвитку. Проте потрібно зазначити те, що виявлення цих сильних сторін, акцентів повинні бути здійснені не тільки органами виконавчої влади конкретного регіону, а спільними силами усіх зацікавлених сторін і компетентних осіб у процесі регіонального планування та реалізації планів розвитку відповідно до їх компетенцій.

Література:

1. Струтинська І.В. Становлення та розвиток логістичних центрів як чинник економічної стабілізації підприємств автомобілебудівної галузі: дис.кандидата економічних наук: 08.00.04 / Струтинська Ірина Володимирівна. – Тернопіль, 2011. – 263 с.
2. <http://uk.wikipedia.org/wiki/Дотація>
3. <http://nashigroshi.org/2014/01/21/rejtynh-rehioniv-hoduvalnykiv-ukrajiny-napershomu-mistsipoltavschnyna/>